

آشنایی با قوانین مرتبط با مواد غذایی و بهداشتی

مدرس: آقای مهندس حسین مقدادی

کارشناس نظارت بر مواد غذایی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی

معاونت غذا و دارو خراسان رضوی

یکی از مهم‌ترین قوانین داخلی کشورها، قانون مربوط به نظارت بر تولید، تهیه و عرضه مواد غذایی است. اهمیت اولیه چنین قانونی از آن جهت است که مستقیماً به سلامتی و بهداشت تک تک افراد جامعه ارتباط دارد و مأموریت دارد که ضمن تعیین چارچوب مناسب برای فعالیت در عرضه مواد غذایی، با طراحی سیستم نظارتی مناسب، سلامت غذا و در نتیجه سلامت اعضای جامعه را تضمین نماید و از این لحاظ جامعه را از خطر اهمال و سوء استفاده مصون دارد. اهمیت قانون ناظر بر تولید و عرضه مواد غذایی، از این حیث، چنان روشن است که نیاز به استدلال ندارد.

علاوه بر ابعاد مربوط به سلامت و بهداشت، امروز غذا از ابعاد دیگر نیز اهمیت فراوان یافته است. بخشی از هویت هر جامعه ذائقه و غذای او است، چنان که گاه شهر یا کشوری، با فرهنگ غذایی خاص آن شناخته می‌شود. اهمیت غذا در نظام اقتصادی را می‌توان از گستردگی نیاز بشر به مواد خوردنی و آشامیدنی و تنوع ذائقه‌ها و حجم عظیم مبادلات اقتصادی مربوط به مواد غذایی به روشنی دریافت. امروز بخش بسیار مهمی از صنعت جهانی معطوف به غذا است و این بخش سرمایه، نیروی انسانی و تجهیزات ماشینی فراوانی را به خود مشغول کرده است. دولت‌ها تلاش می‌کنند تا سر حد امکان از وابستگی خود به منابع غذایی خارجی بکاهند و به میزان اطمینان بخشی امنیت غذایی برای جامعه خود ایجاد کنند. این اندازه جایگاه فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی نیز اهمیت مضاعفی را برای نظام حقوقی حاکم بر غذا به همراه آورده است.

ادیان و موازین حقوق بشر از جمله اعلامیه جهانی حقوق بشر، خوردن و آشامیدن و دسترسی به مواد غذایی سالم را یکی از حقوق بنیادین بشر قلمداد کرده و بر اهتمام دولت‌ها به تأمین آن تأکید کرده‌اند. با توجه به اهمیت موضوع و نیز تغییرات و تحولات فن آوری مربوط به تولید و عرضه مواد غذایی، کشورهای مختلف به صورت مستمر قانون ناظر بر غذا را با هدف پاسخگویی به نیازهای روز اصلاح می‌کنند. نگاه به سوابق قانون گذاری برخی کشورها نظیر ایالات متحده آمریکا، فنلاند، استرالیا، مالزی و ... نشان می‌دهد که یکی از قوانینی که در این کشور بیشترین تغییرات و اصلاحات را داشته، قانون ناظر بر غذا است.

در کشور ما، قانون فعلی ناظر بر غذا با عنوان قانون مواد خوردنی، آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی در سال ۱۳۴۶ به تصویب رسیده و اصلاحاتی در سال‌های ۱۳۵۳، ۱۳۷۹ و ۱۳۹۱ در آن صورت گرفته است.

قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی

قانون مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی مشتمل بر ۱۸ ماده و ۶ تبصره مصوب ۲۲ تیر ماه سال ۱۳۴۶ هجری شمسی با اصلاحات انجام شده در سال‌های ۱۳۵۳ و ۱۳۷۹ به شرح زیر می‌باشد:

ماده ۱	مرتکب هر یک از افعال زیر در مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی به مجازات‌های مقرر در این قانون محکوم خواهد شد. ۱- عرضه یا فروش جنسی به جای جنس دیگر. ۲- مخلوط کردن مواد خارجی به جنس به منظور سوء استفاده. ۳- عدم رعایت استاندارد یا فرمول ثبت شده در مواردی که تعیین فرمول و رعایت آن همچنین تعیین استاندارد و رعایت آن الزامی باشد. ۴- فروش و عرضه جنس فاسد و یا فروش و عرضه جنسی که موعد مصرف آن گذشته باشد. ۵- بکار بردن رنگ‌ها و اسانس‌ها و سایر مواد اضافی غیرمجاز در مواد خوردنی یا آشامیدنی یا بهداشتی و یا لوازم بازی کودکان. ۶- (الحاقی ۱۳۵۳/۱۲/۱۸) ساختن مواد تقلبی خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی .
ماده ۲	(اصلاحی ۱۳۵۳/۱۲/۱۸) ارتکاب به هر یک از اعمال مذکور در ماده یک حسب مورد مستوجب یکی از مجازات‌های زیر خواهد بود: ۱- در مواردی که مواد مذکور در ماده یک بدست مصرف کننده نرسیده یا اینکه مصرف آن موجب بیماری یا آسیبی نگردد، مجازات مرتکب سه ماه تا یک سال حبس جنحه ای خواهد بود ولی در هر حال سازنده یا تهیه کننده یا مخلوط کننده مواد تقلبی به حبس جنائی درجه ۲ از دو تا پنج سال محکوم خواهد شد . ۲- در صورتی که مصرف مواد مذکور موجب بیماری مصرف کننده یا آسیبی گردد که معالجه آن کمتر از یک ماه باشد، مجازات مرتکب شش ماه تا دو سال حبس جنحه ای خواهد بود و هر گاه مدت معالجه بیشتر از یک ماه باشد مجازات مرتکب یک سال تا سه سال حبس جنحه ای است و در هر مورد سازنده یا تهیه کننده یا مخلوط کننده مواد تقلبی به حبس جنائی درجه یک از سه سال تا ده سال محکوم خواهد شد . ۳- در صورتی که مصرف مواد مذکور موجب نقص یکی از اعضای مصرف کننده گردد، مجازات مرتکب با توجه به میزان نقص سه تا ده سال حبس جنائی درجه یک است و در این مورد سازنده یا تهیه کننده یا مخلوط کننده مواد تقلبی به حبس جنائی درجه یک از پنج سال تا پانزده سال محکوم می‌شود . ۴- در صورتی که مصرف مواد بهداشتی یا آرایشی موجب نقص زیبایی یا کراهت منظر شود، مجازات مرتکب با توجه به میزان نقص یا کراهت یک تا سه سال حبس جنحه ای خواهد بود و در این مورد سازنده یا تهیه کننده یا مخلوط کننده با مخلوط کننده آن با مواد خارجی به حبس جنائی درجه دو از دو سال تا ده سال محکوم خواهد شد.
ماده ۳	(اصلاحی ۱۳۵۳/۱۲/۱۸)- در صورتی که مصرف مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی منجر به فوت مصرف کننده گردد مجازات سازنده یا تهیه کننده یا مخلوط کننده اعدام است و در سایر موارد مذکور در ماده یک در صورتی که منجر به فوت شود مجازات مرتکب سه تا پانزده سال حبس جنائی درجه یک است.

	تبصره ۱- (الحاقی ۱۳۵۳/۱۲/۱۸) - مرتکب هر یک از جرایم مذکور در این ماده و ماده ۲ این قانون علاوه بر کیفر مقرر جز در مورد اعدام به پرداخت جزای نقدی از بیست هزار ریال تا پانصد هزار ریال و محرومیت از اشتغال به کسب با کار مربوط به مواد خوردنی یا آشامیدنی یا آرایشی یا بهداشتی از یک سال تا سه سال محکوم خواهد شد. تبصره ۲- (الحاقی ۱۳۵۳/۱۲/۱۸) در تمام موارد مذکور در این قانون هر گاه معلوم شود که مواد تقلبی با علم و اطلاع مدیر یا صاحب موسسه یا کارگاه ساخته یا تهیه یا مواد خارجی مخلوط شده است اشخاص مذکور به همان مجازاتی که برای مباشر عمل مقرر است محکوم خواهند شد.
ماده ۴	در هر مورد که در مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی مواد سمی به حد غیر مجاز باشد، دادگاه مرتکب را بر حسب مورد به حداکثر مجازات‌های مذکور در ماده ۲ محکوم خواهد نمود.
ماده ۵	رقابت مکارانه در مورد مواد موضوع این قانون از طرف هر کس مشمول بند الف ماده ۲۲۴ قانون کیفر عمومی خواهد بود .
ماده ۶	هرگاه در نتیجه بی احتیاطی یا بی مبالاتی یا عدم مهارت تهیه کننده یا سازنده یا فروشنده یا عرضه کننده یا هر یک از عاملین آن‌ها مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی به صورتی درآمد که مصرف آن موجب بیماری یا آسیبی گردد که معالجه آن کمتر از یک ماه باشد، مجازات اشخاص مذکور بر حسب مورد دو ماه تا شش ماه تأدیبی خواهد بود و در صورتی که مدت معالجه زائد بر یک ماه باشد حداکثر مجازات حبس مذکور در این ماده و تأدیه غرامت از ۵۰۰۰ تا ۵۰۰۰۰ ریال محکوم می‌شود .
ماده ۷	از تاریخ تصویب این قانون تأسیس هرگونه کارخانه یا کارگاه تهیه مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی منوط به تحصیل پروانه از وزارت بهداری و در مورد کارخانه‌ها پروانه تأسیس نیز از وزارت اقتصاد است . شرایط صدور پروانه و طرز کار و تولید و بهره برداری و اداره مؤسسات مزبور در آئین نامه ای که به وسیله وزارت بهداری تهیه می‌شود تعیین خواهد گردید. تبصره: مسئولیت فنی کارخانه های مواد خوردنی، آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی به عهده افرادی خواهد بود که در فنون پزشکی، داروسازی، دامپزشکی، رشته های تغذیه، شیمی و علوم تجربی دارای درجه تحصیلی دانشگاهی از لیسانس به بالا باشند و با توجه به رشته های مربوط (مواد خوردنی و آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی) درجه تحصیلی رشته تخصصی و میزان تجربه لازم برای مسئولیت فنی مؤسسات فوق‌الذکر که به موجب آئین نامه ای که به وسیله وزارت بهداری تهیه می‌شود، تعیین خواهد شد.
ماده ۸	وزارت بهداری جهت صدور پروانه ساخت هر نوع فرآورده که در کارخانجات تهیه می‌شود مبلغ ۵۰۰۰ ریال و جهت صدور پروانه ساخت هر نوع فرآورده‌هایی که در کارگاه های مشمول این قانون تهیه می‌شود ۵۰۰ ریال دریافت خواهد داشت که منحصراً به مصرف تأسیس و توسعه و تکمیل آزمایشگاه‌های مواد غذایی خواهد رسید. تبصره ۱: کارگاه‌هایی که فرآورده های خود را با علامت و بسته بندی مشخص به صورت بازرگانی عرضه می‌کنند مشمول این قانون خواهند بود. تبصره ۲: هر یک از آزمایشگاه های ذیصلاح وابسته به وزارت بهداری مجازند از اشخاص حقیقی یا حقوقی که تقاضای آزمایش مواد یا محصولات خود را می‌نمایند به موجب تعرفه ای که از طرف وزارت بهداری پیشنهاد و به تصویب کمیسیون‌های دارائی مجلسین خواهد رسید، حق آزمایش دریافت نمایند. درآمد های حاصل از اجرای این رأی و این ماده در حسابی در خزانه داری کل متمرکز شده و در هر یک از مؤسسات به مصرف توسعه و تکمیل همان مؤسسه خواهد رسید . تبصره ۳ : فهرست کارخانجات و کارگاه‌های مشمول این قانون از طرف وزارت بهداری تهیه و پس از

	تصویب کمیسیون‌های بهداری مجلسین آگهی خواهد شد.
ماده ۹	تهیه کنندگان و سازندگان و وارد کنندگان مواد خوردنی و آشامیدنی و بهداشتی و آرایشی که نوع مؤسسات آنها در آگهی وزارت بهداری قید خواهد شد و در تاریخ تصویب این قانون و آئین نامه های اجرائی آن مشغول به کار هستند، مکلفند ظرف ۶ ماه از تاریخ انتشار آگهی تقاضای پروانه بهداشتی از وزارت بهداری بنمایند . به تقاضاهای رسیده در کمیسیونی فنی مرکب از ۳ نفر اشخاص صلاحیت دار به تعیین وزارت بهداری رسیدگی و ظرف ۶ ماه تصمیم کمیسیون بر رد یا قبول تقاضا صادر خواهد شد. هرگاه در موعد مقرر تقاضای صدور پروانه نشود و یا کمیسیون تقاضای صاحب مؤسسه را رد نماید به دستور دادستان مؤسسه موقتاً تعطیل خواهد گردید. از دستور مزبور تا ۱۰ روز پس از ابلاغ می‌توان به دادگاه شهرستان شکایت نمود و دادگاه خارج از نوبت به شکایت رسیدگی کرده و رأی می‌دهد، رأی مزبور قطعی است . تبصره : آئین نامه های اجرائی مواد ۸ و ۹ به وسیله وزارت بهداری تهیه و پس از تصویب کمیسیون‌های بهداری مجلسین به مورد اجرا گذارده خواهد شد.
ماده ۱۰	رد تقاضای صدور پروانه مانع از آن نیست که صاحب مؤسسه با رعایت مقررات ماده ۸ مجدداً تقاضای صدور پروانه بهداشتی و ساختن بنماید.
ماده ۱۱	در مؤسسات داخلی که نوع آنها از طرف وزارت بهداری معین و صورت آن منتشر می‌گردد صاحبان آنها مکلفند طبق دستور وزارت بهداری مشخصات لازم را در مورد هر نوع فرآورده به خط فارسی خوانا روی بسته بندی یا ظرف محتوی جنس قید نمایند. در مواردی که فرمول محصول یا مواد ترکیبی طبق تقاضای سازنده فرمول بایستی محفوظ بماند باید فرمول محصول را قبلاً به وزارت بهداری تسلیم و شماره پروانه آن را روی بسته بندی ذکر نماید. متخلفین از مقررات این ماده به پرداخت غرامت از ۵۰۰۰ تا ۲۰۰۰۰ ریال محکوم خواهند شد.
ماده ۱۲	وزارت بهداری مکلف است فهرست رنگ‌ها و اسانس‌ها و سایر مواد قابل افزودن به مواد خوردنی یا آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی و همچنین نوع جنس ظرف مورد استفاده در صنایع مواد خوردنی و آشامیدنی و یا رنگ‌های مورد مصرف در اسباب بازی را آگهی نماید. افزودن موادی که در آگهی ذکر نشده باشد به مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی و اسباب بازی بدون اجازه از وزارت بهداری و همچنین به کار بردن مواد سمی به صورت و میزان غیرمجاز در سفید کردن و پاک کردن و شفاف کردن یا رنگ آمیزی ظروف غذایی یا پوشش و بسته بندی مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی ممنوع است و مجازات سازندگان یا تهیه کنندگان مواد موضوع این ماده در صورتی که مستلزم مجازات شدید تری نباشد، حبس تأدیبی از ۳ ماه تا ۱ سال خواهد بود.
ماده ۱۳	مقررات بهداشتی طبق آئین نامه ای از طرف وزارت بهداری تعیین و برای اطلاع عموم به وسایل مقتضی آگهی می‌شود. تخلف از مقررات بهداشتی مذکور مستوجب مجازات خلافی است که بر طبق آئین نامه مصوب وزارت دادگستری و وزارت بهداری تعیین خواهد شد. مأمورینی که از طرف وزارت بهداری یا مؤسسات مسئول دیگر برای نظارت در مواد خوردنی و آشامیدنی و بهداشتی تعیین می‌شوند مکلفند متخلفین از مقررات بهداشتی را با ذکر مورد تخلف با تنظیم گزارش به مسئول بهداشت محل معرفی نمایند. مسئول بهداشت محل در صورت تأیید گزارش مأمور نظارت، متخلف را به دادگاه خلاف معرفی نموده و به مدیر مؤسسه نیز کتباً اخطار می‌نماید که در موعد مقرر که مدت آن در آئین نامه تعیین خواهد شد به رفع نواقص بهداشتی اقدام نماید. در صورتی که پس از انقضای مهلت مقرر نقایص مذکور رفع نشده باشد مأمور نظارت مکلف است مراتب را به مسئول بهداشت محل مجدداً گزارش دهد و مسئول مزبور پس از رسیدگی و تأیید گزارش مأمور نظارت، محل تعیین شده را با دستور کتبی موقتاً تعطیل می‌کند. ادامه کار در صورتی اجازه داده خواهد شد که صاحب یا مدیر مسئول

	مؤسسه مسئول بهداشت محل را از اجرای مقررات مطمئن سازد.
ماده ۱۴	کلیه مواد تقلبی یا فاسد یا موادی که مدت مصرف آنها منقضی شده باشد بلافاصله پس از کشف توقیف می‌شود هرگاه وزارت بهداشت یا مؤسسات مسئول دیگر گواهی نمایند که مواد مکشوفه جهت برخی از مصارف انسانی یا حیوانی یا صنعتی قابل استفاده است ولی نگهداری آنها امکان ندارد، مواد مکشوفه به دستور دادستان شهرستان با اطلاع صاحب کالا و با حضور نماینده دادستان شهرستان به فروش می‌رسد و وجوه حاصل تا ختم دادرسی و صدور حکم قطعی در صندوق دادگستری تودیع خواهد شد و هر گاه گواهی شود که مواد مکشوفه قابلیت مصرف انسانی یا حیوانی یا صنعتی ندارد، فوراً به دستور دادستان معدوم می‌شود. در کلیه موارد فوق و همچنین در مورد اسباب بازی و ابزار و آلات جرم دادگاه طبق ماده ۵ قانون مجازات عمومی تعیین تکلیف می‌نماید و اگر قبلاً به فروش رسیده باشد در مورد وجوه حاصل از فروش نیز تعیین تکلیف خواهد کرد. درآمد حاصل از اجرای این ماده به مصرف تأسیس و توسعه و تکمیل آزمایشگاه های تحقیق و کنترل مواد غذایی خواهد رسید.
ماده ۱۵	کسانی که مواد مذکور در ماده ۱۴ را خریداری می‌نمایند باید منحصراً برای مصارفی که از طرف وزارت بهداشت یا مؤسسات مسئول دیگر تعیین گردیده معامله نمایند یا بکار برند والا بر حسب مورد به مجازات‌های مذکور در این قانون محکوم خواهند شد.
ماده ۱۶	از تاریخ تصویب این قانون ترخیص مواد غذایی یا بهداشتی یا آرایشی از گمرک به هر شکلی و کیفیتی به منظور بازرگانی یا تبلیغاتی با رعایت مقررات عمومی علاوه بر دارا بودن گواهی بهداشتی و قابلیت مصرف از کشور مبدأ، مستلزم تحصیل پروانه ورود از وزارت بهداشت است و واردکننده نیز مکلف است برای تحصیل پروانه مزبور فرمول مواد و همچنین موادی که برای نگهداری به آنها اضافه شده به وزارت بهداشت تسلیم نماید.
ماده ۱۷	کلیه جرائم مندرج در این قانون از جرائم عمومی محسوب است.
ماده ۱۸	دولت مأمور اجرای این قانون است.

آیین نامه اجرایی ماده ۷ قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی

در اجرای ماده ۷ قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی، شرایط صدور پروانه،
طرز کار، بهره برداری و اداره مؤسسات مذکور و همچنین شرایط احراز مسئولیت فنی آنها در ۱۴ ماده و
یک تبصره در خرداد و تیر ماه ۱۳۴۷ به شرح زیر تصویب گردید:

ماده ۱	موادی که برای خوردن و آشامیدن و آرایش و بهداشت پوست و مو و ناخن و نظافت انسان مصرف می‌شود و یا مواد افزودنی به مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بسته بندی بهداشتی و نیز ظروف و بسته بندی مواد مذکور در قانون و همچنین رنگ‌های مورد مصرف در ظروف و وسایل و بسته بندی لوازم بازی کودکان مشمول این آیین نامه است.
ماده ۲	پروانه تأسیس: متقاضیان پروانه تأسیس کارخانه‌ها و کارگاه‌های مذکور در قانون موظفند قبل از سفارش کارخانه یا کارگاه خود، پرسشنامه‌ای را که از طرف وزارت بهداشت تهیه و در اختیار متقاضیان گذارده خواهد شد تکمیل و به ضمیمه پیشنهاد و تأسیس کارخانه یا کارگاه مورد نظر به وزارت بهداشت تسلیم نمایند.
ماده ۳	پروانه بهره‌برداری: دارنده پروانه تأسیس باید پس از ایجاد کارخانه یا کارگاه مشخصات کامل آنها را تعیین و ضمن معرفی مسئول فنی به وزارت بهداشت مدارک را ارسال و تقاضای پروانه بهره‌برداری نماید. تبصره- برگ اعلام قبولی مسئول فنی با رونوشت شناسنامه و رونوشت آخرین مدرک تحصیلی و دو قطعه عکس ۳×۴ او باید ضمیمه تقاضای فوق باشد.
ماده ۴	مسئول فنی باید دارای یک سال سابقه کار و تجربه در یکی از مؤسسات علمی یا تحقیقاتی یا صنعتی یا آزمایشگاهی در رشته مربوط باشد و در غیر این صورت تعهد نماید که ضمن انجام کار دوره یک ساله تعلیماتی را که به این منظور از طرف وزارت بهداشت دایر خواهد شد با موفقیت بگذراند.
ماده ۵	اداره کل نظارت بر مواد غذایی و آرایشی و بهداشتی موظف است تقاضاها را به ترتیب تاریخ وصول تقاضا مرتب نماید و متخصصین فنی خود را جهت بازبینی کارخانه‌ها یا کارگاه‌ها اعزام دارد. متخصصین فنی نتیجه رسیدگی را ضمن اظهار نظر صریح در فرم مخصوصی که در اختیارشان گذارده می‌شود تنظیم و ظرف یک هفته به سازمان مرکزی ارسال خواهند داشت تا در صورت واجد بودن شرایط لازم ظرف ۱۰ روز پروانه مربوطه را صادر و در صورتی که ایراد یا نظر دیگری باشد نیز باید قبل از انقضای این مدت مشروحاً به متقاضی اعلام گردد.
ماده ۶	کارخانه‌ها و کارگاه‌های موجود مکلفند ظرف مدت شش ماه با رعایت مقررات قانون و این آیین نامه درخواست صدور پروانه نمایند. اداره کل نظارت بر مواد غذایی و آرایشی و بهداشتی تقاضاهای واصله را مورد رسیدگی قرار داده و در صورت انطباق با مقررات ظرف مدت یک ماه پروانه لازم صادر و نظر اصلاحی و تکمیلی خود را ظرف همان مدت به متقاضی ابلاغ خواهد نمود تا طی مهلتی، که از شش ماه تجاوز نخواهد کرد، نسبت به اصلاح و رفع نقایص مربوطه اقدام نماید و در غیر این صورت مادام که اقدامات تکمیلی و اصلاحی به عمل نیامده و پروانه صادر نگردیده از ادامه کار آن کارخانه یا کارگاه جلوگیری خواهد شد.
ماده ۷	اداره کل نظارت بر مواد غذایی و آرایشی موظف است لااقل یک بار در سال مؤسسات مندرج در قانون را بازدید و گردش امور کارخانه را از نظر فنی و بهداشتی کنترل نماید.
ماده ۸	وظایف مسئول فنی به قرار زیر است:

	الف- در موقع ساختن و ترکیب مواد مورد نظر شخصاً حضور داشته و امور مربوطه را سرپرستی نماید و الا پروانه‌اش به مدت سه ماه لغو می‌گردد. ب- از هر گونه تغییر اساسی که در شرایط یا بهره‌برداری کارخانه یا کارگاه حاصل می‌شود وزارت بهداشت را مطلع نماید. پ- نظرات فنی و بهداشتی خود را کتباً به کارفرما گزارش دهد و کارفرما موظف به انجام نظر فنی و بهداشتی مذکور می‌باشد. در غیر این صورت مسئول فنی جریان امر را به اداره کل نظارت بر مواد غذایی و آرایشی اطلاع می‌دهد تا رسیدگی و تصمیم لازم اتخاذ شود.
ماده ۹	مسئول فنی حق واگذاری پروانه خود را به شخص دیگری ندارد و در صورت بیماری یا مسافرت یا غیبت او کارفرما موظف است به جای مشارالیه یک نفر واجد شرایط به وزارت بهداشت معرفی نماید.
ماده ۱۰	سازندگان و تهیه‌کنندگان مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی که فهرست آنها از طرف وزارت بهداشت آگهی خواهد شد مکلفند برای کنترل محصولات خود دارای آزمایشگاه مجهزی متناسب با کارخانه یا کارگاه مربوطه باشند و در صورتی که حجم تولیدات آنها اقتضای نگهداری آزمایشگاه اختصاصی نداشته باشد باید یکی از آزمایشگاه‌های مورد تأیید وزارت بهداشت انجام کنترل امور مربوطه آنها را تعهد و تأمین نماید.
ماده ۱۱	پروانه بهره‌برداری و مسئولیت فنی متخلفین از این آیین نامه (جز در مورد بند الف ماده ۸ که حکم خاصی دارد) برای بار اول به مدت یک ماه و در صورت تکرار به مدت سه ماه لغو خواهد شد. در صورت لغو پروانه مسئول فنی کارفرما موظف است فوراً مسئول فنی دیگری معرفی نماید.
ماده ۱۲	کمیته فنی: برای مشورت و همکاری‌های فنی در اجرای مقررات راجع به مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی کمیته‌ای به نام کمیته فنی مرکب از پنج نفر از کارشناسان مربوطه برای مدت دو سال از طرف وزیر بهداشت انتخاب خواهند شد. ریاست کمیته با یکی از صاحب منصبان وزارت بهداشت به تعیین وزیر بهداشت خواهد بود. رئیس و اعضای کمیته تا تجدید انتخاب آنها کماکان به کار خود ادامه خواهند داد.
ماده ۱۳	وظایف کمیته فنی به شرح ذیل است: الف- اشتراک مساعی و دادن نظرات و مشورت‌های فنی به تقاضای اداره کل نظارت بر مواد غذایی. ب- رسیدگی و اظهار نظر نسبت به درخواست‌ها راجع به تأسیس کارخانه یا کارگاه‌های مذکور در قانون و همچنین مدارک مربوط به مسئولین فنی که از طریق اداره کل نظارت بر مواد غذایی به کمیته ارسال می‌شود.
ماده ۱۴	کمیته می‌تواند برای تنظیم آیین نامه‌ها و همچنین بحث و شور درباره وظایف محوله به خود، کمیته‌های فرعی از کارشناسان رشته‌های مختلف مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی تشکیل دهد که ریاست هر یک از آن کمیته‌های فرعی با یکی از اعضای اصلی باشد و نیز رؤسای کمیته‌های فرعی ممکن است اشخاصی را برای مشاوره در کمیته فرعی دعوت نمایند.

آیین نامه اجرایی ماده ۸ و ۹ قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی

این آیین نامه به استناد تبصره ۳ ماده ۸ و تبصره ذیل ماده ۹ قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی مشتمل بر ۱۴ ماده در تاریخ ۲۵ خرداد ماه ۱۳۴۷ به تصویب رسید.

ماده ۱	مراکز ساخت و یا تهیه و یا نگهداری مواد مشمول ماده ۸ و ۹ قانون مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی به شرح زیر تعیین می‌گردد: ۱- مواد خوردنی و آشامیدنی : الف - فرآورده های گوشتی ب- فرآورده های ماهی و پرندگان ج- شیر و فرآورده های آن د- غذاهای تقویتی هـ - فرآورده های انواع میوه و- فرآورده های سبزی‌های خوردنی ز- انواع چربی‌ها و روغن‌های خوراکی ح- فرآورده های غلات ط - انواع شیرینی و قند ی- نوشابه های الکلی و غیر الکلی ک- شربت‌ها و ترشی‌ها و فرآورده های آنها ل- چای و کاکائو و قهوه و مشابیهین و فرآورده های آنها ۲ - مراکز تهیه و ساخت مواد آرایشی و بهداشتی : الف- مواد آرایشی و تقویت کننده‌ها ب- مواد بهداشتی و تنظیفی ج- گندزداها و حشره کش‌ها ۳- متفرقه: الف (ظروف و بسته بندی مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و مراکز ساخت آنها ب (مراکز نگهداری مواد خوردنی و آشامیدنی و سردخانه‌ها ج (ظروف تهیه و تولید و ساخت و پخت مواد خوردنی و آشامیدنی و بهداشتی
ماده ۲	وزارت بهداری فرآورده‌ها و بسته بندی و همچنین کارخانجات و کارگاه های مشمول قانون را به ترتیب اهمیت بهداشتی و به تدریج که سازمان نظارت و کنترل بر مواد غذایی و آرایشی آماده می‌شود برای اطلاع عموم آگهی خواهد کرد.
ماده ۳	تمیز بین کارگاه و کارخانه های مشمول قانون مواد خوراکی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی طبق نظر کمیسیونی خواهد بود مرکب از نمایندگان وزارت بهداری، وزارت اقتصاد، وزارت کار و امور اجتماعی و وزارت تولیدات کشاورزی و مواد مصرفی که در وزارت بهداری تشکیل می‌گردد.
ماده ۴	درآمد حاصل از صدور پروانه‌ها برای توسعه و تکمیل آزمایشگاه‌های مواد غذایی و تأمین کادر فنی و تمام وقت کردن آزمایشگاه‌ها طبق بودجه ای که به پیشنهاد اداره کل نظارت بر مواد غذایی به تصویب وزارت بهداری می‌رسد به مصرف خواهد رسید .

قانون تعزیرات حکومتی در امور بهداشتی و درمانی

تعزیرات حکومتی به عنوان یک مرجع اختصاصی رسیدگی بر تخلفات اقتصادی، در مفهوم عام پدیده ای تازه و بدیع نبوده و از صدر اسلام تا کنون تحت عناوین و تعبیر مختلف در حکومت‌های اسلامی وجود داشته و در سایر نظام‌های حقوقی شناخته شده دنیا نیز متناسب با تشکیلات قضایی و اجرایی جایگاه خاصی داشته و دارد.

در مورخ ۶۷/۱۲/۲۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام نیز با تصویب دو قانون تحت عنوان قانون تعزیرات حکومتی و قانون تعزیرات حکومتی امور بهداشتی و درمانی، رسیدگی به تخلفات بخش غیر دولتی را به محاکم انقلاب اسلامی و دولتی را به کمیسیون‌های تحت نظارت وزارت کشور محول نمود و این امر تا اواسط سال ۱۳۷۳ ادامه یافت؛ لیکن به لحاظ ضرورت کنترل دولت بر امور اقتصادی و لزوم هماهنگی مراجع قیمت گذاری و توزیع کالا و خدمات و اجرای مقررات و ضوابط مربوط به آن، با تصویب ماده واحده قانون اصلاح قانون تعزیرات حکومتی مصوب ۷۳/۷/۱۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام، کلیه امور تعزیرات حکومتی بخش دولتی و غیر دولتی، اعم از بازرسی و نظارت، رسیدگی و صدور حکم قطعی و اجرای آن به دولت (قوه مجریه) محول گردید تا بر اساس قانون تعزیرات حکومتی مصوب ۶۷/۱۱/۲۳ اقدام نمایند که این امر نیز تا کنون ادامه دارد.

این قانون در ۴۴ ماده و چهار فصل در موضوعات تعزیرات حکومتی خدمات تشخیصی و درمانی، تعزیرات توزیع و فروش دارو و شیر خشک و ملزومات پزشکی، دندان پزشکی و آزمایشگاهی و همچنین تعزیرات تولید، توزیع، فروش مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی می‌باشد. فصل سوم از قانون تعزیرات حکومتی در امور بهداشتی و درمانی به تعزیرات تولید، توزیع، فروش مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی مربوط می‌شود.

ماده ۱۱ قانون تعزیرات حکومتی مقرر می‌دارد که در مورد جرایم موضوع این قانون کمیسیونی مرکب از سرپرست نظام پزشکی مرکز و یا استان بر حسب مورد و مدیرعامل سازمان بهداشت و درمان استان و نماینده وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، موضوع را بدو رسیدگی نموده و در صورت تشخیص وقوع جرم جهت تعیین مجازات به سازمان تعزیرات حکومتی معرفی می‌نماید. مستنبط از ماده قانونی مذکور، جایگاه و نقش کمیسیون ماده ۱۱ در تخلفات تعزیراتی همانند نقش قوه قضائیه بوده و مرجع تشخیص تحقق جرم، منحصرأً کمیسیون مزبور و مرجع تعیین مجازات برای متخلف، شعبه ویژه سازمان تعزیرات حکومتی است. گزارشات واصله از کارشناسان نظارتی بر امور درمانی، غذایی، دارویی، بهداشتی به دبیرخانه کمیسیون ارجاع و پس از بررسی به تعزیرات حکومتی ارجاع تا حکم قطعی در مورد متخلفان صادر شود. کمیسیون ماده ۱۱ دارای اعضای اصلی زیر می‌باشد:

۱) ریاست دانشگاه علوم پزشکی به عنوان رئیس کمیسیون و نماینده وزیر بهداشت.

۲) معاونت درمان دانشگاه به عنوان دبیر کمیسیون.

۳) ریاست نظام پزشکی.

سایر اعضای این کمیسیون عبارتند از نماینده تعزیرات حکومتی، رئیس سازمان دامپزشکی، معاونین و کارشناسان تخصصی هر حوزه از معاونت درمان، معاونت غذا و دارو و معاونت بهداشتی دانشگاه و ...

دبیرخانه کمیسیون ماده ۱۱ در حوزه معاونت درمان دانشگاه علوم پزشکی می‌باشد.

	فصل سوم قانون تعزیرات حکومتی در امور بهداشتی و درمانی تعزیرات تولید، توزیع، فروش مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی	
--	--	--

تولید مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی که با علامت و بسته‌بندی مشخص به صورت بازرگانی عرضه می‌گردد طبق فهرست ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی ماده ۸ و ۹ قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی منوط به اخذ پروانه ساخت از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد و تخلف از آن جرم بوده و متخلف به مجازات‌های زیر محکوم می‌شود: مرتبه اول - تعطیل واحد تولیدی غیر مجاز بلافاصله و ضبط کالای تولیدی به نفع دولت. مرتبه دوم - علاوه بر مجازات‌های مرتبه اول، جریمه نقدی تا مبلغ ده میلیون ریال با توجه به حجم تولید غیر مجاز. مرتبه سوم - علاوه بر مجازات‌های مرتبه دوم، ضبط لوازم تولیدی به نفع دولت. چنانچه واحد تولیدی مجاز بدون کسب پروانه ساخت اقدام به تولید کالایی نماید: مرتبه اول - تعطیل خط تولید و ضبط کالای تولیدی به نفع دولت. مرتبه دوم - علاوه بر مجازات‌های مرتبه اول، جریمه نقدی تا مبلغ یک میلیون ریال با توجه به حجم تولید. مرتبه سوم - علاوه بر مجازات‌های مرتبه دوم تعطیل واحد تولیدی تا مدت شش ماه.	ماده ۳۱
تولید مواد غذایی، آرایشی و بهداشتی باید با حضور مسئول فنی انجام گیرد، در صورت تخلف : مرتبه اول - تعطیل تولید با حضور مسئول فنی و اخطار کتبی با درج در پرونده. مرتبه دوم - علاوه بر مجازات‌های مرتبه اول، ضبط کالای تولیدی به نفع دولت. مرتبه سوم - علاوه بر مجازات‌های مرتبه دوم جریمه نقدی تا مبلغ یک میلیون ریال. مرتبه چهارم - تعطیل واحد تولیدی تا یک سال.	ماده ۳۲
حضور مسئول فنی در کلیه مراحل تولید الزامی بوده و مسئول فنی باید نظارت دائم در امر تولید داشته باشد. تخلف از این امر جرم بوده و متخلف به مجازات‌های زیر محکوم می‌شود: مرتبه اول - اخطار کتبی و درج در پرونده مسئول فنی. مرتبه دوم - علاوه بر مجازات‌های مرتبه اول جریمه نقدی تا مبلغ یکصد هزار ریال. مرتبه سوم - جریمه نقدی تا مبلغ پانصد هزار ریال. مرتبه چهارم - تعلیق پروانه مسئول فنی تا شش ماه.	ماده ۳۳
کلیه تولید کنندگان موظفند برحسب اطلاعاتی بر روی کلیه محصولات و فرآورده های تولیدی خود الصاق نمایند و شماره پروانه ساخت و مهلت اعتبار مصرف (تاریخ مصرف) را نیز روی محصولات، حسب مورد درج نمایند. تخلف از این امر جرم بوده و متخلف به مجازات‌های زیر محکوم می‌شود: مرتبه اول - اخطار و جریمه نقدی تا مبلغ دویست هزار ریال. مرتبه دوم - جریمه نقدی تا مبلغ پانصد هزار ریال. مرتبه سوم - جریمه نقدی تا مبلغ یک میلیون ریال.	ماده ۳۴

تولید کنندگان مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی ملزم به رعایت فرمول تایید شده در پروانه ساخت می‌باشند. تخلف از مفاد این ماده، در صورتی که عدم رعایت فرمول ساخت بر اساس کاهش مصرف مواد متشکله آن باشد از مصادیق کم فروشی و یا گرانفروشی محسوب گردیده و متخلف به مجازات‌های زیر محکوم می‌شود: الف : گرانفروشی تا مبلغ دو هزار ریال. مرتبه اول- جریمه نقدی تا مبلغ ده هزار ریال. مرتبه دوم - جریمه نقدی تا مبلغ ده هزار ریال و نصب پارچه در محل واحد به عنوان گرانفروش. مرتبه سوم - جریمه نقدی تا مبلغ ده هزار ریال نصب پارچه در محل واحد و معرفی از رسانه های گروهی به عنوان گرانفروش. ب : گرانفروشی از مبلغ بیش از دو هزار ریال تا مبلغ پانصد هزار ریال مرتبه اول - جریمه نقدی از مبلغ ده هزار ریال تا پنج برابر میزان گرانفروشی. مرتبه دوم - جریمه نقدی از مبلغ ده هزار ریال تا پنج برابر میزان گرانفروشی و نصب پارچه در محل واحد به عنوان گرانفروش. مرتبه سوم - جریمه نقدی از مبلغ ده هزار ریال تا پنج برابر میزان گرانفروشی و نصب پارچه در محل واحد و معرفی از رسانه های گروهی به عنوان گرانفروش. ج : گرانفروشی از مبلغ بیش از پانصد هزار ریال تا مبلغ پنج میلیون ریال مرتبه اول - جریمه نقدی از پنج تا هشت برابر میزان گرانفروشی. مرتبه دوم - جریمه نقدی از پنج تا هشت برابر میزان گرانفروشی و نصب پارچه در محل واحد به عنوان گرانفروش. مرتبه سوم - جریمه نقدی از پنج تا هشت برابر میزان گرانفروشی و نصب پارچه در محل واحد و معرفی از رسانه های گروهی به عنوان گرانفروش. د : گرانفروشی بیش از پنج میلیون ریال مرتبه اول - جریمه نقدی از هشت تا ده برابر میزان گرانفروشی. مرتبه دوم - جریمه نقدی از هشت تا ده برابر میزان گرانفروشی و نصب پارچه در محل واحد به عنوان گرانفروش. مرتبه سوم - جریمه نقدی از هشت تا ده برابر میزان گرانفروشی و نصب پارچه در محل واحد و معرفی از رسانه های گروهی به عنوان گرانفروش. در صورتی که مواد اولیه بکار رفته در فرمول ساخت، از مواد غیر مجاز و یا سمی باشد، متخلف به مجازات‌های زیر محکوم می‌شود: مرتبه اول - ضبط کالای تولیدی و در صورت سمی و یا زیان آور بودن، معدوم نمودن کالا. مرتبه دوم - علاوه بر مجازات‌های مرتبه اول، جریمه نقدی تا پنج میلیون ریال. مرتبه سوم- علاوه بر مجازات‌های مرتبه دوم، تعطیل واحد تولیدی تا یک سال.	ماده ۳۵
شرکت‌های پخش، فروشگاه‌ها، سوپرمارکت‌ها، تعاونی‌ها و سایر اماکن که حق فروش یا توزیع کالای خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی را دارند مجاز به عرضه و فروش آن دسته از کالاهای مشمول قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی می‌باشند که دارای پروانه ساخت معتبر و یا مجوز ورود از وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی باشند. تخلف از این امر جرم بوده و متخلف به مجازات‌های زیر محکوم می‌شود: الف : شرکت‌های پخش و تعاونی‌های بزرگ مرتبه اول- اخطار و ضبط کالا به نفع دولت. مرتبه دوم - علاوه بر مجازات‌های مرتبه اول، جریمه نقدی تا یک میلیون ریال با توجه به حجم کالا. مرتبه سوم- علاوه بر مجازات‌های مرتبه دوم، محکومیت مدیرعامل شرکت به زندان از یک تا شش ماه. ب : فروشگاه‌ها و سوپرمارکت‌ها و سایر اماکن: مرتبه اول- اخطار و ضبط کالا به نفع دولت. مرتبه دوم - علاوه بر مجازات‌های مرتبه اول، جریمه نقدی تا یکصد هزار ریال . مرتبه سوم- علاوه بر مجازات‌های مرتبه اول، جریمه نقدی تا پانصد هزار ریال. در صورت تکرار- تعطیل واحد از یک تا شش ماه.	ماده ۳۶

فروشگاه‌ها، سوپرمارکت‌ها، تعاونی‌ها و سایر اماکن باید از عرضه و تحویل کالای غیر بهداشتی خودداری نمایند. عرضه و تحویل کالا با علم به غیر بهداشتی بودن آن تخلف محسوب شده و متخلف به مجازات‌های زیر محکوم می‌شود: مرتبه اول- اخطار کتبی و ضبط کالا به نفع دولت. مرتبه دوم - علاوه بر مجازات‌های مرتبه اول، جریمه نقدی تا مبلغ يك ميليون ريال به تناسب حجم کالا. مرتبه سوم- علاوه بر مجازات‌های مرتبه دوم، تعطیل واحد از يك تا شش ماه.	ماده ۳۷
سازمان‌ها و شرکت‌های وارد کننده و تولید کننده مواد اولیه غذایی، آرایشی و بهداشتی در صورتی می‌توانند کالای خود را به تولید کنندگان موضوع ماده ۳۱ این قانون عرضه نمایند که واحدهای مذکور دارای مجوز و یا پروانه ساخت معتبر از وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی باشند و متخلفین از مفاد این ماده به مجازات‌های زیر محکوم می‌شوند : الف) وارد کنندگان : مرتبه اول - جریمه نقدی تا مبلغ یک میلیون ريال. مرتبه دوم - جریمه نقدی از یک میلیون تا ده میلیون ريال. مرتبه سوم - جریمه نقدی از مبلغ ده میلیون ريال و لغو کارت بازرگانی به مدت یک سال. ب) تولید کنندگان : مرتبه اول - جریمه نقدی تا مبلغ یک میلیون ريال. مرتبه دوم - جریمه نقدی از یک میلیون تا پنج میلیون ريال. مرتبه سوم - جریمه نقدی تا مبلغ ده میلیون ريال.	ماده ۳۸
متصدیان و مسئولین کارخانجات و کارگاه‌ها و مراکز تهیه و توزیع مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی، بهداشتی، اماکن عمومی، مراکز بهداشتی، درمانی، مراکز آموزشی و پرورشی، محل‌های نگهداری و پرورش دام و طیور و کشتارگاه‌های ملزم به رعایت ضوابط و مقررات بهداشت محیطی در محل فعالیت خود می‌باشند. متخلفین از مفاد این ماده، به ازای هر مورد نقص بهداشتی به مجازات‌های زیر محکوم می‌شوند: مرتبه اول - جریمه نقدی از مبلغ یک هزار ريال تا پنجاه هزار ريال. مرتبه دوم - جریمه نقدی از مبلغ دو هزار ريال تا یک‌صد هزار ريال. مرتبه سوم - جریمه نقدی از مبلغ چهار هزار ريال تا دویست هزار ريال. مرتبه چهارم- علاوه بر مجازات‌های مرتبه سوم، زندان از یک تا شش ماه. تبصره - در صورت عدم رفع نقایص بهداشتی در پایان مهلت مقرر، با لغو پروانه کسب متصدی و یا مسئولین، محل تعطیل خواهد شد و ادامه کار منوط به اخذ پروانه جدید و رفع نقص می‌باشد.	ماده ۳۹
در کلیه مراحل مربوط به مواد این قانون در صورتی که تخلف در بخش غیر خصوصی انجام گرفته باشد، حسب مورد مقام مجاز دهنده و یا مباشر و یا هر دو متخلف محسوب و به مجازات‌های زیر محکوم می‌گردند: مرتبه اول - اخطار کتبی و جریمه نقدی تا مبلغ يك ميليون ريال. مرتبه دوم - جریمه نقدی تا مبلغ پنج میلیون ريال. مرتبه سوم - تعلیق از خدمت به مدت سه تا شش ماه. مرتبه چهارم - زندان از يك تا شش ماه.	ماده ۴۰

موادی از قانون مجازات‌های اسلامی

قانون مجازات در ایران دی ماه سال ۱۳۰۴ به تصویب رسید. این قانون ۲۸۹ ماده داشت که طی سه مرحله تصویب شد. پس از پیروزی انقلاب سه قانون حدود و قصاص، دیات و کلیات در سال ۱۳۶۱ به تصویب رسید. سه قانون مذکور در سال ۱۳۷۰ با اصلاحاتی در یک قانون جمع شد. قانون مجازات اسلامی مشتمل بر کلیات، حدود، قصاص و دیات در مرداد ۱۳۷۰ به تصویب کمیسیون امور قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی رسید و مجمع تشخیص مصلحت نظام موافقت خود را با نظر مجلس اعلام کرد و قانون به مدت پنج سال اجرا شد. در سال ۱۳۷۵ قانون تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده به قانون مجازات اضافه شد و مدت اجرای آن برای ۱۰ سال دیگر تمدید شد.

سرانجام سال ۱۳۸۶ برای تصویب یک قانون جامع، لایحه مجازات اسلامی شامل کلیات، حدود، قصاص و دیات از سوی قوه قضائیه تهیه و به دولت فرستاده شد. پس از تصویب این لایحه در دولت، آذر سال ۱۳۸۶ لایحه به مجلس فرستاده شد. قانون مجازات اسلامی ایران مهمترین مجموعه قوانین کیفری در جمهوری اسلامی ایران است و ۷۳۹ ماده دارد.

ماده ۵۴۳	هرگاه محلی یا چیزی بر حسب امر مقامات صالح رسمی مهر یا پلمپ شده باشد و کسی عالمّاً و عامداً آن‌ها را بشکند یا محو نماید یا عملی مرتکب شود که در حکم محو یا شکستن پلمپ تلقی شود، مرتکب به حبس از ۳ ماه تا ۲ سال محکوم خواهد شد . در صورتی که مستحفظ آن مرتکب شده باشد به حبس از یک سال تا دو سال محکوم می‌شود و اگر ارتکاب به واسطه اهمال مستحفظ واقع گردد، مجازات مستحفظ یک تا شش ماه حبس یا حداکثر ۷۴ ضربه شلاق خواهد بود .
ماده ۶۰۷	هر گونه حمله یا مقاومتی که با علم و آگاهی نسبت به مأمورین دولت در حین انجام وظیفه آنان به عمل آید ترمرد محسوب می‌شود و مجازات آن به شرح ذیل است : ۱ - هر گاه متمرّد به قصد تهدید اسلحه خود را نشان دهد حبس از شش ماه تا دو سال . ۲ - هر گاه متمرّد در حین اقدام دست به اسلحه برد، حبس از یک تا سه سال . ۳ - در سایر موارد حبس از سه ماه تا یک سال . تبصره - اگر متمرّد در هنگام ترمرد مرتکب جرم دیگری هم بشود به مجازات هر دو جرم محکوم خواهد شد.
ماده ۶۰۹	هر کس با توجه به سمت، یکی از روسای سه قوه یا معاونان رئیس جمهوری یا وزرا یا یکی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی یا نمایندگان مجلس خبرگان یا اعضای شورای نگهبان یا قضات یا اعضای دیوان محاسبات یا کارکنان وزارت خانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها در حال انجام وظیفه یا به سبب آن توهین نماید به سه تا شش ماه حبس و یا تا (۷۴) ضربه شلاق و یا پنجاه هزار تا یک میلیون ریال جزای نقدی محکوم می‌شود.
ماده ۶۶۳	هر کس عالمّاً در اشیا و اموالی که توسط مقامات ذیصلاح توقیف شده است، بدون اجازه دخالت یا تصرفی نماید که منافعی با توقیف باشد ولو مداخله کننده یا متصرف مالک آن باشد به حبس از سه ماه تا یک سال محکوم خواهد شد.

حدود وظایف و مقررات مربوط به مسئولین فنی مراکز تولیدی مواد خوراکی
، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی

مدرس: آقای مهندس مقدادی
کارشناس نظارت بر مواد غذایی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی معاونت غذا و دارو
خراسان رضوی

مسئول فنی

به فردی اطلاق می‌شود که دارای شرایط لازم جهت کنترل و نظارت بر تولید و بسته بندی در کارگاه‌ها و کارخانجات مواد غذایی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی با مدرک حداقل کارشناسی صنایع غذایی و سایر رشته های مرتبط با صنعت غذا مطابق با چارت مسئولین فنی بوده و به تایید کمیته فنی و قانونی رسیده باشد. واحد تولیدی در زمان اخذ پروانه بهره برداری بهداشتی باید نسبت به معرفی مسئول فنی اقدام نماید و مسئول فنی موظف است دوره های آموزشی و کارآموزی را که از طرف مدیریت نظارت بر مواد غذایی و بهداشتی اعلام می‌گردد، با موفقیت طی نموده و پروانه اخذ نماید.

پروانه مسئول فنی

پروانه مسئول فنی گواهینامه صلاحیت علمی و فنی جهت فرد واجد شرایط برای نظارت در واحد تولیدی می‌باشد و پس از صدور پروانه بهره برداری صادر می‌گردد.

وظایف مسئول فنی

- حضور فعال در واحد تولیدی در زمان مصرف مواد اولیه، تولید و بسته بندی و امور مربوطه الزامی بوده و هر ماده اولیه قبل از مصرف باید مورد تایید مسئول فنی قرار گیرد.
- مسئول فنی باید بر کلیه بخش‌های مرتبط با تولید از جمله دریافت مواد اولیه، سالن تولید، بسته بندی، انبارها، سردخانه، گرم خانه، آزمایشگاه و ... که با مسئولیت سرپرستان هر قسمت صورت می‌گیرد، نظارت داشته باشد و نیز بر وضعیت بهداشتی کارگران و دستگاه های تولید و بسته بندی نظارت داشته باشد و کلیه مدارك آن را بایگانی نماید، به گونه ای که قابل دسترسی کارشناسان ادارات نظارت دانشگاه های ذی ربط باشد.
- در صورتی که مسئول فنی در دوره های آموزشی -سمینارها و گردهمایی مسئولین فنی شرکت می‌نماید و یا به مرخصی می رود، لازم است موضوع با هماهنگی دانشگاه علوم پزشکی مربوطه بصورت گیرد و منحصرأ با تعیین جانشین موسسه اجازه فعالیت دارد.
- ابلاغ به موقع جهت تمدید پروانه های ساخت به مدیرعامل کارخانه و در صورت عدم اقدام وی مراتب را به اداره نظارت بر مواد غذایی آشامیدنی آرایشی و بهداشتی گزارش نماید.
- مسئول فنی پس از ارائه استعفانامه به صورت کتبی به کارفرما و تایید و تحویل رونوشت به اداره نظارت دانشگاه مربوطه تا زمان معرفی فرد واجد شرایط (که نمی‌بایست از یک ماه بیشتر شود) کماکان عهده دار مسئولیت فنی موسسه مورد نظر می‌باشد. بدیهی است در صورت عدم حضور مسئولین فنی جدید پس از مدت مقرر موسسه مجاز ادامه فعالیت تولیدی نخواهد بود.
- تأییدیه بهداشتی و کیفی و صدور مجوز ورود مواد اولیه به کارخانه و مجوز خروج محصول نهایی از کارخانه توسط مسئول فنی انجام می‌گردد.
- آزمایشگاه کنترل بهداشتی و کیفی کارخانه زیر نظر مسئول فنی انجام وظیفه می‌کند.

نکات مهم در تهیه و نگهداری مواد اولیه

- کلیه مواد اولیه مورد مصرف از منابع تولید داخل باید دارای پروانه ساخت بوده و مواد اولیه وارداتی باید دارای مجوز ورود از اداره کل نظارت یا دانشگاه های علوم پزشکی باشد.
- مواد اولیه خریداری شده صرفاً پس از آزمایش و تایید مسئول فنی اجازه نگهداری در انبار و مصرف را دارند.
- مواد اولیه تاریخ مصرف گذشته و یا غیرقابل قبول و رد شده باید از انبار خارج و در انبار ضایعات تا تعیین تکلیف نگهداری شوند.
- چرخش مواد اولیه در انبار باید بر اساس تاریخ ورود و تاریخ تولید و انقضاء باشد.
- ظروف بسته بندی مواد اولیه در موقع ورود به انبار باید دارای مجوز، سالم و بدون نقص باشند.
- شناسنامه کلیه مواد اولیه باید در مستندات کارخانه نگهداری شود و در آن مشخصات لازم از جمله نام شیمیایی، نام تجاری، نام و آدرس کارخانه تولیدکننده، شماره پروانه ساخت یا مجوز ورود، تاریخ تولید و انقضاء و ... درج و توسط مسئول فنی امضاء شود.

نکات مهم در مورد نگهداری محصول نهایی

- محصول تولیدی قبل از توزیع از نظر قابلیت مصرف باید به تایید مسئول فنی رسیده باشد.
- مستندات انجام آزمایشات محصول در آزمایشگاه موجود باشد.
- نوع و جنس ظروف بسته بندی محصول باید مورد تایید مسئول فنی و با توجه به مندرجات پروانه ساخت و از درجه غذایی باشد .
- برچسب گذاری با استناد ماده ۱۱ قانون مواد خوراکی آشامیدنی آرایشی بهداشتی رعایت گردد.

آئین نامه اجرایی ماده 7 قانون مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی

ماده ۴:

مسئول فنی باید دارای یک سال سابقه کار و تجربه در یکی از مؤسسات علمی یا تحقیقاتی یا صنعتی یا آزمایشگاهی در رشته مربوط باشد و در غیر این صورت تعهد نماید که ضمن انجام کار دوره یک ساله تعلیماتی را که باید به این منظور از طرف وزارت بهداشتی دائر خواهد شد با موفقیت بگذراند.

ماده ۸:

الف : در موقع ساختن و ترکیب مواد مورد نظر شخصاً حضور داشته و امور مربوطه را سرپرستی نماید والا پروانه اش به مدت سه ماه لغو می گردد.

ب : از هر گونه تغییر اساسی که در شرایط تاسیس یا بهره برداری کارخانه یا کارگاه حاصل می شود وزارت بهداشتی را مطلع نماید.

پ : نظرات فنی و بهداشتی خود را کتباً به کارفرما گزارش دهد و کارفرما موظف به انجام نظر فنی و بهداشتی مذکور می باشد. در غیر این صورت مسئول فنی جریان امر را به اداره کل نظارت بر مواد غذایی و آرایشی اطلاع دهد تا رسیدگی و تصمیم لازم اتخاذ شود.

ماده ۹:

مسئول فنی حق واگذاری پروانه خود را به شخص دیگری ندارد و در صورت بیماری یا مسافرت و غیبت او کارفرما موظف است بجای مشارالیه یک نفر واجد شرایط به وزارت بهداشتی معرفی نماید.

ماده ۱۱:

پروانه بهره برداری و مسئولیت فنی متخلفین از این آئین نامه (جز در مورد بند الف ماده ۸ که حکم خاصی دارد) برای بار اول به مدت یک ماه و در صورت تکرار به مدت ۳ ماه لغو خواهد شد. در صورت لغو پروانه مسئول فنی کارفرما موظف است فوراً مسئول فنی دیگری معرفی نماید.

مواردی از قانون تعزیرات موادخوردنی اشامیدنی آرایشی و بهداشتی مصوب سال ۱۳۶۷

ماده ۳۲: تولید مواد غذایی، آرایشی و بهداشتی باید با حضور مسئول فنی انجام گیرد، در صورت تخلف:

- مرتبۀ اول - تعطیل تولید با حضور مسئول فنی و اخطار کتبی با درج در پرونده.
- مرتبۀ دوم - علاوه بر مجازات‌های مرتبۀ اول، ضبط کالای تولیدی به نفع دولت.
- مرتبۀ سوم - علاوه بر مجازات‌های مرتبۀ دوم، جریمه نقدی تا مبلغ یک میلیون ریال.
- مرتبۀ چهارم - تعطیل واحد تولیدی تا یک سال.

ماده ۳۳: حضور مسئول فنی در کلیه مراحل تولید الزامی بوده و مسئول فنی باید نظارت دائم در امر تولید

داشته باشد. تخلف از این امر جرم بوده و متخلف به مجازات‌های زیر محکوم می‌شود:

- مرتبۀ اول - اخطار کتبی و درج در پرونده مسئول فنی.
- مرتبۀ دوم - علاوه بر مجازات‌های مرتبۀ اول، جریمه نقدی تا مبلغ یکصد هزار ریال.
- مرتبۀ سوم - جریمه نقدی تا مبلغ پانصد هزار ریال.
- مرتبۀ چهارم - تعلیق پروانه مسئول فنی تا شش ماه.